

SKATTEREVISORENES FORENING

Finansdepartementet

Vår dato: 09.11.2007

Vår ref: ØE/HPT

Høringsuttalelse vedrørende NOU 2007: 10 Om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

Skatterevisorenes Forening har følgende synspunkter vedrørende ovennevnte utredning:

Generelt

Skatterevisorenes Forening registrerer at den fremlagte NOU ikke kommer med omfattende endringer innenfor det norske "hvitvaskings regime" og at de forslag som fremlegges er en god oppfølging av tredje hvitvaskingsdirektiv og av den praksis som er rådgitt av FATF. Vår forening ser også at den fremlagte utredning på en rekke områder ikke tar opp sentrale problemstillinger som knytter seg til det eksisterende regimet og til forvaltningen av dette også i fremtiden.

Den fremlagte utredning bærer også preg av at det er gitt en forholdsvis kort utredningsperiode og at en rekke tema ikke er berørt i utredningen. Dette er blant annet rapportering av mistenkelige transaksjoner generelt (utenfor pliktrapporteringen), oppfølging og kontroll av en rekke rapporteringspliktige som ikke har en tilknyttet tilsynsmyndighet samt en påfallende grunnhet i analysen av de kriminelles utnyttelse av de rapporteringspliktiges forvaltning av identitetskontroll.

Det er våre medlemmers erfaring at kriminalitet på skatte- og avgiftsområdet er i samme vekst som markedet for øvrig. Det foreligger utallige tilfeller hvor transaksjoner og serier av slike, er gjennomført av bank og finansieringsinstitusjoner uten at de i etterkant kan si annet enn at transaksjonene burde ha vært meldt inn. I hovedsak er dette transaksjoner som karakteriseres gjennom omfattende bruk av kontanter og/eller betalingsformer som tilkjenner et behov for anonymitet. Transaksjonene fremstår som og er hvitvasking av utbytte fra kriminalitet på skatte- og avgiftsområdet.

Om de foreliggende forslag

Anvendelsesområdet

I sin gjennomgang av anvendelsesområdet har utvalget gjort en del antakelser som igjen gjøres om til forslag om lempninger i forhold til det foreliggende regelverk. I innstillingens pkt 3.2.3 5. avsnitt heter det:

"Utvalget antar faren for hvitvasking og terrorfinansiering vil være begrenset i tilknytning til gjenforsikringsmegling og foreslår at slik virksomhet unntas fra hvitvaskingsregelverket"

Leder: Øivind Eriksen, Hedmark fylkesskattekontor
Adr: Postboks 188, 2302 HAMAR
Tlf: 62 54 51 34 / 62 54 50 00
Fax: 62 54 50 04
Mobiltlf: 951 41614
E-post: ovind.eriksen@skatteetaten.no

Styremedlem: Marit Ringestad, Sogn og Fjordane fylkesskattekontor
Adr: Njøsavegen 2, 6863 LEIKANGER
Tlf: 57 65 52 75
Fax: 57 65 52 30
Mobiltlf: 900 42 807
E-post: marit.ringestad@skatteetaten.no

Det fremlegges ikke ytterligere begrunnelse for forslaget. I FATF-VII report on money laundering typologies av 28. juni 1998 henføres det "A number of experts mentioned as an emerging trend the laundering of funds through the re-insurance industry. Criminal enterprises appear to be moving money to this sector to take advantage of its unregulated or under-regulated status." En lovendring i den retning utvalget foreslår, vil etter vårt syn, være å ytterligere bygge opp om bekymringen omkring underreguleringen på dette området.

Utvalget foreslår at lovens anvendelsesområde skal utvides til å omfatte tilbydere av virksomhetstjenester. Dette støttes av denne forening fullt ut og vi ønsker at definisjonen av slike tjenester er så vid at den favner svært bredt i forhold til hvem som tilbyr, hvor de tilbyr og hva de tilbyr i forhold til slike tjenester. Når utvalget fremholder at denne definisjonen skal inntas i loven, er dette etter vårt syn en meget lite fleksibel løsning. Vi vil holde frem at en forskrift på en mer smidig måte kan favne endringer i markedet med hensyn til hvorledes slike medvirkere velger å operere.

Forbud mot store kontant transaksjoner

Utvalget foreslår at man avventer erfaringer fra Danmark og andre europeiske land før man vurderer et forbud mot kontanttransaksjoner over et visst nivå. Dette ut fra at et slikt forbud kan virke som et vesentlig inngrep i private rettssubjekters frihet og at Økokrim vil kunne få begrenset rapport tilgang om mistenkelige transaksjoner. Skatterevisorenes Forening vil på det sterkeste anbefale et slikt forbud ut fra tre sentrale hensyn:

1. Kontanter fungerer i dag som et grunnleggende premiss for svart økonomi, kriminell økonomi og finansiering av terror gjennom bla smugling av kontanter. Det er ingen rimelig grunn til at man i Norge skal gjennomføre handler med bruk av kontanter i en slik størrelsesorden uten at det er motivert i behovet for å skjule kriminalitet. Enhver legalt motivert transaksjon kan gjøres opp ved bruk av giro, kort eller identifiserbare remisser.
2. Kontantøkonomien er i dag den største trussel mot hvitvaskingsystemet i seg selv. Oppmerksomhet omkring kontantstrømmer er slik våre medlemmer opplever det, rettet mot mistenkelige innskudd. Presumpsjonen ligger i at dette er utbytte fra grov kriminalitet som ran, prostitusjon og narkotika. Uttak av store kontantsummer gis ikke samme oppmerksomhet. På denne måten kan virksomheter fungere i grensesnittet mot kriminaliteten både på skatte- og avgiftsområdet, men også den øvrige kriminaliteten. Kriminelle penger kan vaskes hvite gjennom "co-mingeling" strategier i "svart arbeidsmarkedet", momskaruseller og andre "cash-poor" former for kriminalitet. Slike strategier som er i opposisjon til alminnelig oppfatning av hvitvasking er meget effektive og vi savner en analyse på nettopp slike hvitvaskingsformer, se under.
3. Kontanter setter få spor i selskapenes regnskaper. At man i etterkant av en hvitvaskingsoperasjon skal finne spor etter kontanter er, slik vi ser det, faglig uforståelig. Vi har ikke sett eksempler på at kontanter har satt spor som politiet i nevneverdig grad har greid å følge gjennom etterforskning. At man ikke får et tilstrekkelig meldinger om mistenkelige transaksjoner fra miljøet som omsetter spesielt kostbare gjenstander, kan neppe begrunnes i at de regnskapsfører eller registrerer data omkring slike transaksjoner når de skjer kontant. Det skyldes, slik vi ser det, at det ikke føres tilsyn i dette "markedet" og at ingen har et særlig ansvar for å følge opp disse rapportørene.

Vi foreslår derfor at det innføres et forbud mot kontanttransaksjoner over kroner 100.000 etter dansk modell.

De øvrige forslag som utvalget har kommet med på anvendelsesområdet støttes av Skatterevisorenes Forening

Kundekontroll og løpende oppfølging

Utvalget foreslår i sin innstilling at regimet omkring legitimering av kundeforhold og bekreftelse av kundenes identitet, løses noe opp. Det skal legges til grunn en risikobasert tilnærming til identifikasjonen av kunden. Skatterevisorenes Forening vil påpeke at det kun er Hvitvaskingsloven som stiller opp et regime for identifisering av eiere og disponenter av virksomheter og deres konti. Gjennom denne loven har man fått en sporkilde og et regime som både setter opp sikring mot hvitvasking og mot misbruk av bankene i andre henseende gjennom sikker identifikasjon.

Bankenes ”Know your customer” prinsipp har ikke sitt motstykke i forhold til andre registre, herunder også de offentlige registre. I så henseende er det av vital interesse for det offentlige at man på et punkt har tilkjennegitt sin identitet og vist frem betryggende legitimasjon gjennom personlig oppmøte.

Skatterevisorenes Forening vil således advare mot en svekkelse av identifiseringsregimet som sådan og anbefaler derfor at dagens regime opprettholdes fullt ut med tanke på personlig fremmøte, spesielt der som etablering av kundeforhold gir grunn til ”forsterkede kontrolltiltak”, jfr pkt 4.11 flg.

Hvitvaskingsloven bør stille absolutte og ufravikelige krav til identifisering/legitimering, herunder ved personlig oppmøte. Derfor støtter vi dissensen som fremkommer fra medlemmet Tannum.

Vi vil også uttrykke bekymring omkring bruk av elektronisk legitimasjon. Våre erfaringer omkring dette er slik at denne legitimasjonsformen ikke kan bekrefte kundens identitet i tilstrekkelig grad uten at det foreligger et personlig fremmøte. I prinsippet identifiserer man kort og pinkode – ikke den som holder i kortet og slår inn koden.

Tema som ikke er berørt

Utvalget har ikke berørt offentlige institusjoner i forhold til rapporteringsplikt i forhold til hvitvasking. Det er fremmet forslag til endring av Tollov, Ligningsloven og Merverdiavgiftslovens taushetsbestemmelser med tanke på hvitvaskingsmistanke. Når offentlige tjenestemenn finner forhold gjennom sin utøvelse av kontroll, tilsyn eller som en del av innfordrings forvaltning eller økonomiforvaltningen, bør det foreligge en plikt for tjenestemannen eller virksomheten han/hun er tilknyttet, til å rapportere disse forholdene til politiet. Det er etter vårt syn grunn til å sen nærmere på en slik rapporteringsplikt, og vi foreslår at dette utredes nærmere.

Tilsyn og sanksjoner

Utvalget fastslår ”*det faller etter utvalgets oppfatning utenfor utvalgets mandat å foreslå tilsynsordninger for de nevnte gruppene rapporteringspliktige*”. De gruppene det vises til her er spesielt forhandlere av gjenstander og tilbydere av virksomhetstjenester.

Skatterevisorenes Forening oppfatter dette som en oppfordring til å utrede dette særskilt.

Disse gruppene det vises til har en meget viktig rolle med tanke på rapportering. Det er slik vi oppfatter det, etablert svært gode rutiner og tilført omfattende kompetanse hos de øvrige rapporteringspliktige. Bank- og finansvesnet oppfattes derfor som risikofylt for den som ønsker å hvitvaske penger. Et aktuelt alternativ er å benytte seg av verdifulle gjenstander/investeringsobjekter. Med forvissningen om at det er lav kontrolldekning generelt, og at de rapporteringspliktige på dette området ikke har noe tilsyn, er det grunn til å anta at også de kriminelle ser muligheten for å kunne dra fordel av en lavere opplevd risiko for egen del.

Vi ser fra utlandet at Skatt og tollmyndighetene har en spesiell rolle i forhold til hvitvaskingsregimet og særlig i forhold til tilsyn med "High Value Dealers". Både disse og tilbydere av virksomhetstjenester er en del av det fiskalkontrollen har som nedslagsfelt. Man har i andre land kommet frem til at tilsyn med slike virksomheter kan kombineres med kontrollvirksomhet for øvrig.

Vi tør derfor å foreslå at det utredes om man gjennom lovmessige eller gjennom samarbeidsmessige/ organisatoriske tiltak, kan etablere et tilfredsstillende tilsyn og kontroll med disse viktige rapporteringspliktige.

Med vennlig hilsen
Skatterevisorenes Forening

Øivind Eriksen
leder

Hans Petter Tetmo